

1. Nyelvtudományi alapkutatások

Elméleti nyelvészeti kutatások

- *A Lendület kutatócsoportban* a tágabb értelemben vett nyelvi alrendszerek interakciójának további vizsgálata prozódiai és pszicholingvisztikai kísérletes nyelvészeti módszerekkel, valamint a nyelvtani munkamegosztás elméleti nyelvészeti modellezése a hatóköri és információszerkezeti jelenségek területén. A vizsgálatban új irányként középsúlyos agrammatikus afáziásokat is tesztelnek. Forrás: LP2011-013 sz. Lendület projekt, OTKA NF 84217, OTKA PD 101050.
- *Az Átfogó magyar nyelvtan* projektum folytatásában a fejezetek első változata elkészül, illetve a korábban elkészült fejezetek javított (végleges) változatán dolgoznak. Forrás: költségvetés, OTKA NK 100804.
- *Kísérletes és Analógiás Fonológia és Alaktan Kutatócsoport*: az előlségi harmónia tipológiájának és a magyar magánhangzó-harmónia tipológiai helyének, valamint a monotonitási elv ebbéli szerepének kutatása. A zöngésségi hasonulás és a prozódiai tartományok kapcsolatának vizsgálata a magyar és a szlovák nyelvben. A Columbia játékkorpusz létrehozása és elérhetővé tétele. Prozódiai címkéző rendszer létrehozása a magyar nyelvre. Nyelvi kérdőív készítése a morfológiai variációra vonatkozó újabb romani adatok gyűjtéséhez, adatfelvétel, adatok feldolgozása, adatbázis- és korpuszépítés. Forrás: költségvetés, OTKA K 104897, PD 101050, K 111961).
- *Formális Fonológiai Kutatócsoport*: *Kis magyar fonológia* tanulmánykötet publikálása e-könyv formátumban. Folytatódik a neutrális magánhangzók és az /a:/ vizsgálata a magyarban, az angol szótagszerkezeti jelenségek elemzése CV fonológiai keretben, valamint a taa csettintőhangok elemelméletbeli elemzése. Forrás: költségvetés.
- *Szemantikai és pragmatikai kutatások*: a magyar nyelv nem-kijelentő mondatfajtái tulajdonságainak és az információs szerkezet szintaktikai kódolásának kutatása. A mondatfajták és beszédaktusok formális diskurzusmodelljeinek, a magyar főmondati és beágyazott kérdő tagmondatok interpretációjának és az izlandi nyelvben a mondatmód és a beágyazott V2, illetve ezen jelenségek történeti változásainak kutatása a skandináv nyelvekben. A *Companion to Semantics* kézikönyv 'Information Structure' c. fejezete végleges változatának elkészítése. Egy a nyelvi rítusokkal foglalkozó monográfia megírása. Forrás: költségvetés, Chiang Ching-Kuo Foundation.
- *Mondattani és morfológiai kutatások*: Az MTA Kiemelkedő Vendégkutatói Projekt befejezése, az ígért monográfia elkészítése. Általános grammatikaelméleti kérdések vizsgálata, különös tekintettel a tükörelméltre és következményeire. Nemzetközi együttműködés keretében a magyar és a kínai mondat szerkezet információstrukturális tulajdonságainak további vizsgálata. Forrás: költségvetés.

Finnugor nyelvészeti kutatások

- *A The Oxford Guide to the Uralic Languages* kézikönyvbe írandó fejezetek első változatának elkészítése. Az északi szamojéd nyelvek kérdőszói kifejezéseinek szintaktikai funkciójának vizsgálata. Udmurt szintaktikai elemzések. Az orosz grammatikai elemek, minták kölcsönzésének vizsgálata a hantiban. Az akcióminőségek megjelenése a magyarban és a hantiban, különös tekintettel az areális hatások vizsgálatára. Forrás: költségvetés.
- A nyelvtörténeti adatra vonatkozó újabb kutatási eredmények publikálása. Forrás: költségvetés.
- *Szociolingvisztikai munkálatok*: A finn-számi nyelvcsere longitudinális vizsgálatának folytatása finnországi északi számi beszélőközösségekben. Számítógépes eszközök fejlesztése és alkalmazása a veszélyeztetett finnugor nyelvek nyelvi revitalizációjáért. A városi többnyelvűség összehasonlító vizsgálata sarkkörü őshonos közösségekben. A Hanti-

Manysi Autonóm Körzetben terepmunka: a városi manysik nyelvhasználatának és nyelvelsajátításának kutatása. Forrás: OTKA PD 104612, FNN 107883, FNN 107885, K 112476), költségvetés.

- A manysi hős-fogalom: a manysi hősénekek szövegeinek nyelvi elemzése, régészeti adatok összegyűjtése. Forrás: költségvetés, de „A múlt változó arcai az eurázsiai sztyeppén és annak perifériáin” – ANN11399 keretében.

Nyelvtörténeti kutatások

- A *Magyar Generatív Szintaxis 2.* projektumban bibliafordítások párhuzamos vizsgálata; a csángó nyelvjárás archaikus sajátosságainak kutatása; a nyelvtörténeti adatbázis tovább-építése. A tagadó mondatok szintaxisának átfogó vizsgálata igemódosítót tartalmazó mondatok alapján. A *16th Diachronic Generative Syntax* konferencia anyagából tanulmánykötet szerkesztése. Forrás: OTKA NK 112057.
- A magyar főnévi kifejezések és determinánsok történeti és összehasonlító nyelvészeti vizsgálata. Forrás: OTKA PD 112828.
- A relatívumok használati tendenciáinak vizsgálata (különös tekintettel a középmagyar kori magánéleti regiszterre. Forrás: költségvetés.
- *Egyiptológiai kutatások*: könyvfejezet írása az egyiptomi tagadásról szóló kötetben; a PPalauRib 146r jelzetű kopt papirusz kiadása; tanulmányok készítése magyarul és angolul a kopt nyelvjárások névelőrendszeréről. Forrás: költségvetés.
- *Indoeurópai és anatóliai nyelvészet*: tanulmányok készítése. Forrás: költségvetés.

2. Nyelvtudományi alkalmazott kutatások

Kísérletes nyelvészeti kutatások

- A mesterségesnyelvtan-elsajátítási viselkedéses és EEG-kísérleti adatok mintázatainak elemzése egészséges és Alzheimer-kóros személyeknél, a University College Londonnal együttműködve. Spontánbeszéd-analízis és szemantikai alapú diagnosztikai eljárás tesztelése az enyhe kognitív zavar és korai Alzheimer-kór felismerésére. Forrás: költségvetés.
- A munkamemória-képességek és a mondatmegértés kapcsolatának szemmozgás-követéses vizsgálata tipikus és atipikus fejlődésű gyerekeknél és felnőtteknél. A ritmikai képesség és a nyelvi fejlettség kapcsolatának vizsgálata tipikus fejlődésben és nyelvi zavarokban: a kutatási design kialakítása. A birtoklást kifejező morfoszintaxis vizsgálata SNYZ-ben. Forrás: költségvetés.
- Végrehajtó funkciók és mentális állapot tulajdonítási készség felmérése a pragmatikai kompetencia egyéni különbségeivel összefüggésben. A kimerítőséget különböző módokon jelölő szerkezetek szemmozgáskövetéses vizsgálata a magyar fókusz kutatásában. Forrás: költségvetés.
- *A kvantorok grammatikája és a nyelvi relativizmus* összefüggésrendszerének kutatásában a kutatási kérdések vizsgálatának iskolás gyerekekre való kiterjesztése. Forrás: költségvetés, OTKA K 108951.

Két- és többnyelvűségi vizsgálatok

- A *JelEsély projektum* folytatása és lezárása: a sztenderdizációt és a kétnyelvű oktatást megalapozó kutatások folytatása, a csoportos kutatások koordinálása: kutatások, nyelvtan, sztenderdizáció, szótár, módszertani szakanyagok készítése. A kétnyelvű oktatásra vonatkozó szakmai ajánlás tervezetének elkészítése Forrás: TÁMOP 5.4.6/B13/1.

- *Language and Education Addressed through Research and Networking by Mercator/LEARNMe* kutatás folytatása és lezárása. Forrás: EACEA 530895-LLP-2012-NL-KA2-KA2NW.
- Az *MTA Szakmódszertani pályázatban* a hosszabb futamidejű ötéves szakmódszertani kutatás koncepciójának kidolgozása, nemzetközi workshop szervezése. Forrás: MTA.
- A nyelv és nemzeti kisebbségi identitás összefüggéseinek longitudinális kutatása. Összehasonlító és longitudinális vizsgálatok végzése a kétnyelvűségről. Forrás: költségvetés
- *A Pragmatikai érték és társadalmi nem* (Az átok és az eskü erdélyi roma közösségek nyelvi ideológiájában és gyakorlatában) munkacímű monográfia kéziratának befejezése. Forrás: OTKA PD 101572.
- *Anyanyelv és etnicitás a népszámlálási definíciókban* – tanulmányblookk szerkesztése, publikálása. Forrás: költségvetés.

Fonetikai kutatások

- A spontán beszéd akusztikai-fonetikai sajátosságainak, egyes mintázatainak pontosabb megismerésére irányuló szegmentális szintű és prozódiai vizsgálatok. A beszédhangok egymásra hatásának, valamint egyes jelenségek nyelvspecifikus jellemzőinek elemzése. A spontán közlések diszharmonias jelenségeinek leírása; az önellenőrzési folyamatok univerzális és nyelvspecifikus működéseinek vizsgálata. A beszélő felismerésének és az egyéni beszédjellemzőknek a kutatása. Forrás: költségvetés, OTKA K 108762.
- *A klinikai fonetikai kutatások* egyik iránya az anyanyelv-elsajátítás egyes szakaszainak fonetikai vizsgálata, másik iránya az atipikus beszédjelenségek elemzése. Forrás: költségvetés, MTA Bolyai Ösztöndíj.

Lexikológiai-lexikográfiai munkálatok

- *A magyar nyelv nagyszótára: a 6. (Di-el)* kötet írása, szerkesztése, nyelvi-lexikográfiai és szaklektorálása, a címszavak morfológiai kódolása, az anyag főszerkesztésének elkezdése. Az *f* betűs címszólista véglegesítése, a szócikkek írásának megkezdése. A *g* betűs címszólista összeállítása. A *Magyar történeti szövegtár* bővítése során megtörténik a 2001 és 2010 között keletkezett, előkészített szemelvények xml-formátumú fájljainak létrehozása és beépítése a korpuszba, és folytatódik az 1772 és 2000 közötti anyag aránytalanságainak kiigazítását célzó bővítés. Megtörténik a szótári adatbázis webes hozzáférhetővé tétele. Forrás: költségvetés.
- *Új magyar etimológiai szótár*: tovább folyik az etimológiai és szótörténeti szakirodalom feltárása; megtörténik az *EWUng.*-szócikkek etimológiai részeiből gépi támogatással fordított és bővített szövegrészek nyelvi egységesítése, az új címszók szótörténeti és etimológiai részeinek összeállítása; a szótár bevezetőjének és lexikográfiai apparátusának összeállítása. Forrás: költségvetés, OTKA K 83540.

Alkalmazott nyelvészeti kutatások

- A nyelvművelés, helyesírás, stilsztika, retorika, névtan egyes kérdéseinek kutatása. A nyelvművelés elvei, a nyelvművelés színterei. A nyelvi tanácsadói tevékenységi körök működtetése és technológiai fejlesztése, a helyesírási közönségszolgálat, a helyesírás.mta.hu portál működtetésének támogatása. Forrás: költségvetés.
- Az *Utónévyportál* további bővítése, javítása. A nevek leírásának egyszerűsítése, pontosítása. A nemzetiségi nevek adatbázisának felülvizsgálata. Forrás: költségvetés.

3. Nyelvtudományi innováció és fejlesztés

Nyelvtechnológiai fejlesztések

- A *Magyar Nemzeti Szövegtár* további bővítése, magasabb szintű annotálása, a felület kiegészítése, származtatott nyelvi erőforrások előállítása. Magyar nyelvtechnológiai elemzőkészlet keretrendszer kifejlesztése, eszközök és erőforrások sztenderdizációja. Forrás: költségvetés.
- Az ECOINNO pályázat lezárása, az ajánlóportál megnyitása, további (H2020) pályázatok elindítása. Forrás: ECOINNO, NFÜ KMR_12_1_0036.
- A kisebb finnugor nyelveket támogató internetes eszközöket fejlesztő projektumban folytatódnak a korpuszépítési munkálatok, sor kerül az eddig elkészült proto-szótárak ellenőrzésére és javítására. Forrás: OTKA FNN 107885.
- A *Helyesírási tanácsadó portál* informatívabbá alakítása az oldalon működő eszközök rendszerének esetleges átszervezésével. Forrás: költségvetés.
- A *Magyar WordNet* ontológia továbbfejlesztése; kapcsolatok kialakítása a *Magyar WordNet* és más ontológiák és lexikai erőforrások között. A *NooJ* nyelvi elemző és lekérdező program magyar nyelvű változatának gondozása. Forrás: költségvetés.

Matematikai nyelvészet

- Az Eilenberg-gépeken alapuló szemantikai rendszer alkalmassá tétele minél több számítógépes szemantikai feladat ellátására. Célkitűzés, hogy év végére a rendszer jó minőségű szemantikai reprezentációt tudjon rendelni a nagy webkorpuszokban előforduló mondatok túlnyomó többségéhez. Forrás: költségvetés.
- Az EFNILEX projekt befejezése, a többszavas kifejezések és a többértelmű szavak kezelésének megoldás. Forrás: EFNILEX.
- A mélytanulós eljárások vizsgálata és adaptációja egy mély tanulást használó általános, nyílt forráskódú eszköz fejlesztése során. Forrás: költségvetés.

Beszédtechnológiai fejlesztések

- A BEA spontánbeszéd-adatbázis fejlesztése (mind a felnőtt, mint a tizenévesek felvételeinek bővítése), az archiválások gondozása, hangszintű átiratok készítése és ellenőrzése. Forrás: OTKA K 108762 és költségvetés.